

Η αντίθεση του Χριστιανού σε οποιονδήποτε πόλεμο και στην ανοχή της αδικίας (Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

[/ Πεμπτουσία](#)

Σε συνομιλία μοναχών ρώτησε κάποιος τον συνομιλητή του: «Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί ο Κύριος δεν δίνει την ειρήνη στον κόσμο, αν έστω κι ένας άνθρωπος Τον εκλιπαρεί γι' αυτό»; Και ο άλλος απήντησε: «Και πως είναι δυνατή η πλήρης ειρήνη στην γη, αν παραμένει έστω κι ένας μόνο άνθρωπος με πονηρή θέληση» [24]; Τέτοια θέληση δεν έπαυσε να υπάρχει στον κόσμο. Και το δεδομένο αυτό δημιουργεί για τον συνειδητό Χριστιανό πραγματικό αδιέξοδο.

Η συμμετοχή του Χριστιανού σε οποιονδήποτε πόλεμο έρχεται σε φανερή αντίθεση προς την πίστη του. Αλλά και η ανοχή της αδικίας που συντελείται σε βάρος αθώων ανθρώπων είναι ένοχη. Τελικά αποδεικνύεται ότι ο άνθρωπος μέσα στον

κόσμο αυτόν δεν μπορεί να ζήσει αυθεντικώς χριστιανικά. Γι' αυτό, το μόνο που μπορεί να κάνει ο Χριστιανός, είναι να πεθάνει, η ακριβέστερα να πεθαίνει διαρκώς χριστιανικά, όπως έκανε ο Απόστολος Παύλος [25]. Πολλοί που συνειδητοποιούν την αλήθεια αυτήν, εγκαταλείπουν τον κόσμο πεθαίνοντας γι' αυτόν, πριν φθάσουν στα τέλη της ζωής τους, η παραμένουν μέσα στον κόσμο, βλέποντας τα αδιέξοδά του και παρακαλώντας διαρκώς να έχουν «χριστιανά τα τέλη της ζωής» τους [26].

Η πονηρή θέληση μπορεί να προκαλέσει μεγάλες καταστροφές. Με τις δυνατότητες μάλιστα που υπάρχουν στην εποχή μας, και ειδικότερα με την σύγχρονη πολεμική τεχνολογία, με τα όπλα μαζικής καταστροφής, αλλά και με τα μέσα μαζικής παραπληροφόρησης τα πράγματα περιπλέκονται περισσότερο και προσλαμβάνουν τρομακτικές διαστάσεις. Ύστερα μάλιστα από την τρομοκρατική επίθεση της ενδεκάτης Σεπτεμβρίου του 2001 στην Νέα Υόρκη πραγματοποιήθηκε μια σημαντική αλλαγή στην ίδια την έννοια του πολέμου, που καταργεί ουσιαστικά την κλασική αντίληψη γι' αυτόν. Ταυτόχρονα προβλήθηκε η τρομοκρατία ως το μέγιστο κακό, για την εξάλειψη του οποίου ζητήθηκε η πολεμική συστράτευση όλων των κρατών που δεν θα ήθελαν να χαρακτηρισθούν ως υποστηρικτές της τρομοκρατίας [27], και εφαρμόσθηκε ο λεγόμενος «προληπτικός πόλεμος». Αν όμως ο πόλεμος μπορεί από πολλούς να εκληφθεί ως έσχατο μέσο της πολιτικής, ο

προληπτικός πόλεμος παραμένει ακατανόητος ή μάλλον γίνεται μέσο προωθήσεώς του.

Η πραγματική αντιμετώπιση της τρομοκρατίας δεν γίνεται με την προβολή άλλης μορφής τρόμου, αλλά με την εξάλειψη των αιτίων που την υποθάλπουν. Όπως εύστοχα τονίστηκε, αν θέλουμε να μειώσουμε την τρομοκρατία, υπάρχει ένας εύκολος τρόπος, που δεν αναφέρεται ποτέ. Είναι να σταματήσουμε να συμμετέχουμε σε αυτήν [28].

Από χριστιανική όμως σκοπιά τα πράγματα δεν τελειώνουν εδώ. Δεν αρκεί μόνο να μη συμμετέχει κάποιος στον πόλεμο ή στην τρομοκρατία, αλλά χρειάζεται να φροντίζει και για την δικαιοσύνη και την ειρήνη. Πολύ περισσότερο βέβαια χρειάζεται να μην προβαίνει σε πράξεις αδικίας και στείρας εκδικήσεως, που επαυξάνουν το κακό. Γι' αυτό το πρώτο που απαιτείται για την αντιμετώπιση του πολέμου και της τρομοκρατίας είναι η αυτοκριτική και η προώθηση της δικαιοσύνης και της ειρήνης. Κι επειδή αυτά, όπως άλλωστε και όλα τα καλά ή τα κακά, δεν πραγματοποιούνται απρόσωπα αλλά από συγκεκριμένα πρόσωπα, γι' αυτό η αυτοκριτική και η φροντίδα για δικαιοσύνη και ειρήνη προβάλλουν ως υποχρεώσεις του καθενός ξεχωριστά και του συνόλου.

Στις Σκέψεις του ο Πασκάλ σημειώνει: «'Δικό μου, δικό σου'... Ιδού η αρχή και η εικόνα του σφετερισμού όλης της γης» [29]. Και ο ιερός Χρυσόστομος χαρακτηρίζει την διάκριση ανάμεσα στο δικό μου και το δικό σου ως «ψυχρόν ρήμα», που διαιρεί τους ανθρώπους [30]. Από το ψυχρό αυτό ρήμα ξεκινούν τελικά όλοι οι ψυχροί και οιθερμοί πόλεμοι. Ξεκινούν όλες οι διεκδικήσεις και οι σφετερισμοί επάνω στην γη. Και όσο εντονότερες είναι οι διεκδικήσεις και μεγαλύτεροι οι σφετερισμοί, τόσο λιγότερη ανθρωπιά επιτρέπουν και αγριότερη θηριωδία δημιουργούν.

Οι ηγέτες στις περιπτώσεις αυτές έχουν ασφαλώς αυξημένη ευθύνη, γιατί επηρεάζουν και κατευθύνουν σε μεγάλο βαθμό και την κοινή γνώμη. Πέρα όμως από αυτούς υπάρχουν οι απρόσωποι ή πολυπρόσωποι παράγοντες, που εκπροσωπούν τα οργανωμένα οικονομικά και άλλα συμφέροντα και υπαγορεύουν τους πολιτικούς σχεδιασμούς. Παρά ταύτα και κάθε μέλος της κοινωνίας δεν παύει να είναι συνυπεύθυνο για ο,τι συλλογικά γίνεται, δεδομένου μάλιστα ότι και οι ηγέτες θέλουν συνήθως να εκφράζουν με την στάση τους την κοινή γνώμη, την οποία και προσπαθούν να πληροροηθούν με τις διάφορες δημοσκοπήσεις.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

- 24. Βλ. Αρχιμ. Σωφρονίου, Ο άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης, Έσσεξ Αγγλίας 102003, σ. 256.**
- 25. «Καθ' ημέραν αποθνήσκω». Α΄ Κορ. 15,31. Βλ. Αρχιμ. Σωφρονίου, Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστι, σ. 98.**
- 26. Αίτηση Πληρωτικών Θείας Λειτουργίας.**
- 27. Ο πρόεδρος των Η.Π.Α. απευθυνόμενος σε όλα τα κράτη του κόσμου δήλωσε: «Αν δεν έχετε αληθινά στην καρδιά σας τις αξίες που εμείς θεωρούμε πολύτιμες, τότε κι εσείς είστε στη λίστα μας υπό επιτήρηση». Εφημερίδα Καθημερινή (10.2.2002), σ. 22.**
- 28. Βλ. Ν. Τσόμσκι, «Ομιλία προς φοιτητές του Μ.Ι.Τ.», Εφημερίδα Χριστιανική, φ. 625, σ. 2.**
- 29. Βλ. Blaise Pascal, Pensées 295.**
- 30. Βλ. Ιω. Χρυσοστόμου, Ομιλία εις τας Πράξεις 7,2, PG 60,66.**